

РІШЕННЯ
вченої ради Глухівського національного педагогічного університету
імені Олександра Довженка

Протокол № 9

від 26 лютого 2025 року

Про підсумки науково-дослідної роботи Глухівського НПУ ім. О. Довженка за 2024 рік, шляхи її подальшого розвитку й удосконалення

Заслухавши й обговоривши доповіді проректора з науково-педагогічної роботи д-ра пед. н. Луценка Г.В., проректора з наукової роботи та міжнародних зв'язків д-ра пед. наук Ткаченко Н.М., співдоповідь голови комісії д-ра пед.н., проф., член-кор. НАПН України Курок В.П. (члени комісії: д.пед.н. Бірюк Л.Я., д-р. пед.н. Коренева І.М., д-р. пед.н. Гоголь Н.В., к. н. з фіз. виховання і спорту Хлус Н.О.), учена рада відзначає, що науково-дослідна робота у 2024 році здійснювалася відповідно до ЗУ «Про вищу освіту», Концепції державної цільової програми «Наука в університетах», ЗУ «Про наукову і науково-технічну діяльність», концепції Нової української школи за наскрізною темою «Формування професійної компетентності вчителя і вихователя у процесі навчання у вищій школі».

Наукова та інноваційна діяльність в Університеті в період правового режиму воєнного стану актуалізувала нові виклики та завдання науки щодо інноваційного розвитку. Відповідно до європейських і світових тенденцій наукова та інноваційна діяльності на кафедрах Університету зберегла свій творчий потенціал і здійснювалася в нових кризових умовах у напрямках підготовки висококваліфікованих науково-педагогічних кадрів; розвитку потужних наукових шкіл Університету; проведення наукових досліджень і розробок; інтеграції в міжнародний освітньо-науковий простір.

До здобутків національного рівня впродовж 2024 року необхідно віднести:

- продовжила роботу спеціалізована вчена рада Д 56.146.01 з правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук, утворена відповідно до наказу МОН України від 06.06.2022 № 530 «Про рішення з питань присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань та внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 7 квітня 2022 року № 320». Голова ради – член-кореспондент НАПН України, доктор пед. наук, проф. Курок В. П. Профіль ради: 13.00.04 – Теорія і методика професійної освіти;
- присуджено науковий ступінь доктора педагогічних наук Кабиш М. Ю., ст. викладачу кафедри української мови, літератури та методики викладання;
- присвоєння вченого звання професора **3** науково-педагогічним працівникам університету (Гоголь Н.В., Пінчук І.О., Хроленко М.В.) і звання доцента **6** науково-педагогічним працівникам університету (Клейменова Т.В., Борисенко Н.А., Дмитренко А.П., Зінченко А.В., Любива В.В., Мозуль І.В.);
- створено 5 разових спеціалізованих вчених рад для проведення атестації здобувачів ступеня доктора філософії на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації; присуджено науковий ступінь доктора філософії аспірантам університету (Тробюк Н.Ю., Петренко Н.М., Личовій Т.Ю., Карабін Б.В., Остапчуку О.О.);
- отримано 1 патент на винахід «Зерноочисна машина» та подано на отримання патенту «Контрольний вулик» Маринченком Є.О.;
- зросли обсяги фінансування спеціального фонду за результатами наукових та науково-технічних послуг за господарськими договорами на замовлення підприємств і установ міста, району, області та країни. Загальна сума надходжень від **59** наукових консультацій, проведених НПП, склала **320 тис. 856 грн.**, що на **69 тис. 906 грн** більше порівняно з попереднім роком;
- зросла кількість публікацій науково-педагогічних працівників у фахових наукових виданнях України категорії «Б» і становить **225 шт.** (у 2023 році – 187 шт.);
- здійснено 3 випуски електронного наукового фахового періодичного видання «Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Серія: Педагогічні науки», які розміщено на новому **програмному забезпеченні *Open Journal Systems (OJS)***, що дозволяє забезпечити прозорість редакційного процесу і якість індексування матеріалів.

Протягом 2024 року отримано **16 свідоцтв** про реєстрацію авторського права на наукову продукцію (2023 – 16): статті – 4 (Курок В. П., Хоруженко Т. А., Аторіна В. М.; Вовк Б. І., Маринченко І. В. (у співавторстві)); посібники – 10 (у співавторстві: Гоголь Н. В., Гричаник Н. І., Клейменова Т. В., Кугай Н. В., Самусь Т. В., Ігнатенко Г. В., Вовк Б. І., Опанасенко В. П., Маринченко Є. О.); дисертації – 2 (Аторіна В. М., Литвинов А.С.).

Упродовж 2024 р. університет став організатором та співорганізатором **36** наукових заходів, із них: **5** міжнародних, **27** усеукраїнських, **4** регіональних науково-практичних конференцій (семінарів, конкурсів), у тому числі **20** на базі Глухівського НПУ ім. О. Довженка.

За результатами проведених досліджень науковці Університету в 2024 році опублікували **969** наукових праць, із них: **3** підручники (Шакотько В. В.); **16** монографій: 9 одноосібних і 7 розділів у колективних монографіях; **52** навчальні, навчально-методичні посібники й **12** методичних рекомендацій; **238** наукових статей (**225** – у вітчизняних фахових виданнях категорії Б; **13** – в інших наукових виданнях); **494** публікації у матеріалах конференцій.

Проведено **II тур V Всеукраїнського творчого конкурсу для студентської молоді «Здорова дитина – здорова нація»** (лист ДНУ «Інститут модернізації і змісту освіти» МОН України №21/08-18 від 08.01.2024 «Щодо проведення V Всеукраїнського конкурсу наукових робіт для студентської молоді «Здорова дитина – здорова нація»). У 2023/2024 н.р. надійшло 122 роботи (140 студентів-авторів, 122 наукові керівники) із 42 закладів вищої освіти України; **II тур Всеукраїнського конкурсу наукових робіт із галузі «Менеджмент освіти»**. Галузева конкурсна комісія забезпечила рецензування 28 студентських наукових робіт 31 автора-учасника, що надійшли з 15 закладів вищої освіти.

Знаковими подіями 2024 року в аспекті інтернаціоналізації наукової діяльності університету стали:

- підвищення індексу Гірша Університету (h-індекс) на 2 одиниці в базах Scopus, Web of Science (WoS=8; Scopus=8 порівняно з 2023 роком WoS=6; Scopus=6);
- значне підвищення позицій Глухівського національного педагогічного університету в рейтингах, зокрема «Топ-200 Україна» (134 позиція порівняно зі 160 у 2023р.), «Консолідований рейтинг вишів України – 2024» (189-192 позиція порівняно з 202-204 у 2023 р.), методології яких ґрунтуються в тому числі на показниках цитованості наукових статей, опублікованих закладами освіти, індексу Гірша в базах Scopus, Web of Science, а також Google Scholar;
- завершення виконання науково-дослідної роботи на тему: «Збереження культурної спадщини єврейського кладовища в Глухові Сумської області як єдиного єврейського некрополя на сході України засобами цифрової гуманітаристики» (керівник: Гриценко А.П.), що уможливило залучення фінансування до спецфонду в обсязі 199 тис. грн відповідно до паспорта бюджетної програми «Виконання міжнародних наукових та науково-технічних програм і проєктів».

Протягом 2024 р. простежувалася позитивна динаміка в публікаційній активності вчених університету, зокрема у виданнях, що індексуються наукометричними базами Scopus та WoS. Загальна кількість проіндексованих публікацій становить 63 шт. (Scopus – 17; WoS – 46), що на 21 більше порівняно з 2023 роком. Кількість публікацій на 1 штатну одиницю НПП цього року склала 0,52, що є найвищим показником за всі попередні роки (2023 р.- 0,32). Особливо слід відзначити зростання частки штатних науково-педагогічних працівників, які мають п'ять і більше публікацій у виданнях, індексованих міжнародними наукометричними базами. На сьогодні таких викладачів в університеті – 32 особи, що становить 27 % від загальної кількості штатних НПП. Це на 6 % більше порівняно з 2023 роком, що свідчить про динамічний розвиток наукової активності університетського колективу.

У поточному році тенденцією до збільшення характеризувалася і цитованість наукових публікацій учених Університету. Так, за даними БД Scopus кількість цитувань у рік у 2024 році зросла до 70 порівняно з 37 у 2023 році, їх загальна кількість становить 230 (у 2023 – 152), що уможливило збільшення значення індексу Гірша (h-індекс) Університету протягом року на 2 позиції з 6 до 8. За даними БД WoS кількість цитувань в рік за результатами 2024 року зросла до 91, що значно більше в порівнянні з 65 у 2023 році, їх загальна кількість становить 298 (у 2023 – 152), відповідно індекс Гірша Університету (h-індекс) зріс на 2 одиниці і становить 8.

Варто відзначити також опублікування науковцями Університету результатів досліджень в інших закордонних виданнях, зокрема 38 розділах у колективних монографіях (у 2023 – 21), 20 статтях у періодичних наукових виданнях (у 2023 – 20), 33 публікаціях у матеріалах конференцій, виданих закордоном (у 2023 – 24).

Вагомим внеском в інтернаціоналізацію науки є робота науковців університету в редколегіях 6 міжнародних періодичних наукових видань (Бутова В.О., Кузнецова Г.П., Курок В.П., Луценко О.І., Рудишин С.Д., Ткаченко Н.М., Цись Д.І.), з них 1 – індексується в наукометричній базі Scopus (Коренева І.М.) та 3 колективних монографій. (Зенченко Т.Ф., Пінчук І.О., Литвинов А.С., Данильченко І.Г., Вишник О.О.; Хлус Н.О., Зенченко Т.Ф., Марєєва Т.В., Тітаренко С.А.).

Високий науковий рівень учених університету підтверджується участю в програмах міжнародних стажувань та підвищення кваліфікації. У 2024 році наукові стажування міжнародного рівня пройшли 41 викладач, 27 аспірантів та 3 студенти, у тому числі 14 НПП (Аторіна В.М., Вишник О.О., Гоголь Н.В., Данильченко І.Г., Загородня Л.П., Зенченко Т.Ф., Куліш І.Д., Кушнерьова М.О., Марєєва Т.В., Медвідь Н.С., Новиков А.О., Самусь Т.В., Чайка О.М., Хроленко М.В.) та 3 студенти очно на базі Міжнародної академії прикладних наук у Ломжі, Польща.

Серед основних здобутків молодих вчених та студентів варто відзначити:

- подовження виплати стипендії Кабінету Міністрів України для молодих учених І. Маринченко за здобутки в науково-дослідницькій діяльності;

– оприлюднення результатів наукових досліджень молодих учених та здобувачів освіти Університету в 5 розділах монографій (В. Аторіна, А. Дмитренко, С. Редько, Н. Петренко); 10 статтях у виданнях, що індексуються в Scopus та Web of Science (В. Аторіна, А. Дмитренко, А. Андросенко, Н. Петренко, І. Маринченко, А. Полякова, К. Федченко); 63 статтях у наукових фахових виданнях України, 5 статтях в періодичних наукових виданнях інших держав, більше 1011 тезах доповідей наукових конференцій; 8 навчальних посібників та методичних рекомендацій (В. Аторіна, К. Федченко, Б. Тропак, А. Андросенко, О. Сорока);

– збільшення кількості переможців Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт із галузей знань і спеціальностей. 10 здобувачів освіти стали переможцями II туру всеукраїнських конкурсів студентських наукових робіт: з української мови, літератури (з методиками їх викладання); із соціальної та економічної інклюзії; «Методика викладання предметів (дисциплін) фізико-математичного циклу в закладах освіти»; «Здорова дитина – здорова нація!»; «Цивільна безпека в умовах воєнного стану»; «Менеджмент освіти»; «Гендерні дослідження»;

– підготовку 15 (у 2023- 9) наукових збірників за результатами роботи науково-практичних конференцій здобувачів вищої освіти та молодих учених, розміщених на сайті університету.

Водночас учена рада відзначає **низку проблем і нереалізованих можливостей** щодо підвищення ефективності наукової діяльності, зокрема:

- 1) спостерігається часткова невідповідність у плануванні видів робіт в частині наукової діяльності та звітності щодо їх виконання, що потребує цілеспрямованої зорієнтованості на пріоритетні напрями, передбачені в Програмі діяльності університету;
- 2) попри позитивні зрушення в цитованості наукових публікацій учених університету, підвищення індексу Гірша Університету (h-індекс) потребує постійної уваги та цілеспрямованої роботи;
- 3) незважаючи на успішне виконання виграних проєктів та збільшення кількості підготовлених проєктних пропозицій для участі в конкурсах на отримання міжнародних грантів та державного фінансування для проведення наукових досліджень, потребує підвищення їх якості та розширення переліку конкурсів для участі, оскільки обсяги надходжень до спецфонду за цими статтями залишаються незначними;
- 4) не простежується цілеспрямованість та системність у налагодженні міжнародного науково-технічного співробітництва структурних підрозділів у межах укладених договорів про співпрацю Глухівського НПУ ім. О. Довженка із закордонними закладами;
- 5) спостерігається часткове виконання рішень вченої ради університету щодо включення збірника «Історичні студії суспільного прогресу» до переліку фахових видань категорії Б за спеціальністю 032 Історія та археологія.

Ураховуючи зазначене вище, **учена рада схвалила:**

1. Зорієнтувати плани та звіти науково-педагогічних працівників на виконання цільових показників діяльності Глухівського НПУ ім. О. Довженка.

Відповідальні: проректор з науково-педагогічної роботи Луценко Г.В., проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків Ткаченко Н.М., завідувачі кафедр.

1. З метою подальшого підвищення позицій Університету у вітчизняних та міжнародних рейтингах активізувати роботу з підвищення видимості та цитованості публікацій учених університету шляхом підтримання роботи репозитарію Глухівського НПУ ім. О. Довженка, оприлюднення матеріалів конференцій, що проводяться на базі університету, в системі OJS (Open Journal System), створення і підтримання в актуальному стані профілів факультетів/ННІ в Google Scholar.

Відповідальні: проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків Ткаченко Н.М., проректор з науково-педагогічної роботи Луценко Г.В., директор бібліотеки Журенко М.А., декани факультетів/директори ННІ.

Термін: постійно, протягом березня (створити профілі).

2. Активізувати роботу з підготовки якісних заявок на міжнародні гранти з виконання наукових досліджень і розробок за пріоритетними програмами (Горизонт 2020, Горизонт Європа, Євратом, НАТО, УНТЦ), міжнародні грантові програми, які мають науковий складник (Erasmus+, Creative Europe та ін. наукові грантові програми країн ЄС), загальнодержавні конкурсні відбори проєктів з виконання наукових досліджень і розробок, які фінансуються за спецфондом (конкурси Національного фонду досліджень України, Міністерства освіти і науки України, Національної академії наук України, Українського культурного фонду).

Відповідальні: проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків Ткаченко Н.М., проректор з науково-педагогічної роботи Луценко Г.В.

Термін: протягом року.

3. З метою розвитку міжнародного наукового співробітництва інтенсифікувати роботу структурних підрозділів у межах укладених договорів про співпрацю Глухівського НПУ ім. О. Довженка із

закордонними закладами (організація та участь у міжнародних науково-практичних семінарах і конференціях, проходження стажувань або виконання спільних наукових досліджень і розробок, підготовка спільних публікацій).

Відповідальні: проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків Ткаченко Н.М., декани факультетів/директори ННІ.

Термін: протягом року.

4. Подати на реєстрацію збірник «Історичні студії суспільного прогресу» як фахового за категорією Б за спеціальністю 032 Історія та археологія.

Відповідальні: проректор з науково-педагогічної роботи Луценко Г.В., завідувач кафедри історії, правознавства та методики викладання Чумаченко О.А.

Термін: протягом 2-х місяців із початку відкриття реєстрації